

Список використаних джерел

1. Кальченко С. В. Методика оцінки використання ресурсного потенціалу в аграрній сфері. // Вестник Белорусской государственной сельскохозяйственной академии. – 2012. – № 1. С. 5-10.

2. Річні звіти ТОВ “Алоінс-Агро” за 2007-2011 рр.

Summary. The method of assessment of resource potential in the agricultural sector, the proposed PhD, Associate Professor of Economics at the University of Taurian State Agrotechnological Kalchenko SV Nakuovtsem proved that the formation of appropriate methods of aimed at an objective assessment of the potential economic opportunities subjects objects agricultural enterprise should be taken as a basis for the following position: differing goals, objectives and methods of use of the resource base among farmers, the use of resource potential based on the principles of factorial and evolutionary concepts and formulas "man-nature-capital". It is shown that the subjects of agricultural enterprise, with its own set of goals and forms of resource potential can be identified and structured, based on the impact of a particular kind of resources at the level of economic efficiency. The authors analyzed efektyvnosi of resource potential of a typical farm south of Ukraine and reveals the nature of the relationship between tightness of the profit from sales of products and some factors that affect its value, namely, the number of workers, working time, the average cost of fixed assets, the average value of current assets. The analysis showed that the company "Aloins-Agro" Kuibyshev district of Zaporozhye region can be seen as innovative and receptive. However, the main focus of its operations optimization is to improve labor relations. As the ways of this sector can be offered Optimization wage system as the primary motivational factor that stimulates productivity in the current development of domestic agriculture. This ensures increased safety of fixed and current assets and decrease in loss of output produced. The authors concluded that the use of valuation techniques of resource potential of the company will significantly increase its level of profitability

УДК 631.155.2: 658.8

Гончарук Інна Вікторівна,
аспірантка¹

Вінницький національний аграрний університет

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА

Анотація. Розкрито інституційні аспекти фінансового забезпечення розвитку виробництва біопалива як визначального фактора ефективності й перспективного розвитку галузі в умовах національної економіки.

Ключові слова: біопаливо, аграрний сектор, фінансова сфера, аграрне підприємство

¹ Науковий керівник – Калетнік Григорій Миколайович, доктор економічних наук, професор, академік НААН

Постановка проблеми. Розвиток виробництва й ринку біопалива в Україні знаходиться у зародковому стані і відбувається у певних інституціональних умовах, тобто правовому, економічному, соціальному, політичному середовищі. Умови сформовані державними і суспільними інститутами, зазвичай позиціонуються як стимули або антистимули до тих чи інших дій, що таким чином визначає рівень перспективності розвитку системи, якою в даному конкретному випадку є ринок біопалива. Його можна розглянути з практичних і теоретичних позицій, проте у даному конкретному випадку зосередимо увагу на теоретичних аспектах. Одним з важливих і зазвичай вирішальних факторів інституційного розвитку ринку, а також виробництва біопалива є фінансове забезпечення підприємств – суб'єктів господарської діяльності, які формують пропозицію згаданого товару. Зазначений аспект інституційного розвитку розглядається нами як архіважливий, тому його дослідження вбачається важливим як з теоретичної, так і практичної точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми інституційного розвитку економічних систем позиціонуються у працях відомих інституціоналістів – Т. Веблена [3], Д. Норта, О. Вільямсона, Р. Коуза, Дж. Ходжсона [1], а також вітчизняних науковців – А. Шастітко, В.Вольчика [4], В.Гейця, А.Гриценка, С.Архієреєва, В.Якубенка [5], О. Шпикуляка [6]. Вагомий внесок у дослідження окремих аспектів фінансового забезпечення зроблено у працях вітчизняних науковців І.А. Бланка, М.Д. Білик, П.Ю. Буряка, О.Д. Василика, І.В. Зятковського, О.П. Кириленко, М.І. Крупи, В.М. Опаріна, А.М. Поддєрьогіна, Р.А. Слав'юка та ін. Проте, зважаючи на значну варіацію в позиціях економістів стосовно цього явища, питання фінансового забезпечення можна вважати актуальним і сьогодні.

Мета статті полягає в окресленні інституційних аспектів фінансового забезпечення розвитку виробництва біопалива, як одного з визначальних чинників формування ефективності біопаливної галузі.

Виклад основних результатів дослідження. Збільшення частки виробництва біопалива в паливно-енергетичному балансі України можливе за

рахунок державної підтримки виробництва і споживання біопалива, субсидій, дотацій, застосування високого акцизу на нафтопродукти, зобов'язанням переходу на екологічне паливо. Проте, в Україні, практично відсутнє фінансово-кредитне забезпечення розвитку виробництва і споживання біопалива. Так, за підрахунками Трипольської Г. С. в Україні середня сумарна субсидія на розвиток виробництва біоетанолу протягом 2007-2015 років очікувано становитиме 1,23 грн/кг, біодизеля – 0,26 грн/кг. Складові сумарної державної субсидії зображені на рис. 1.

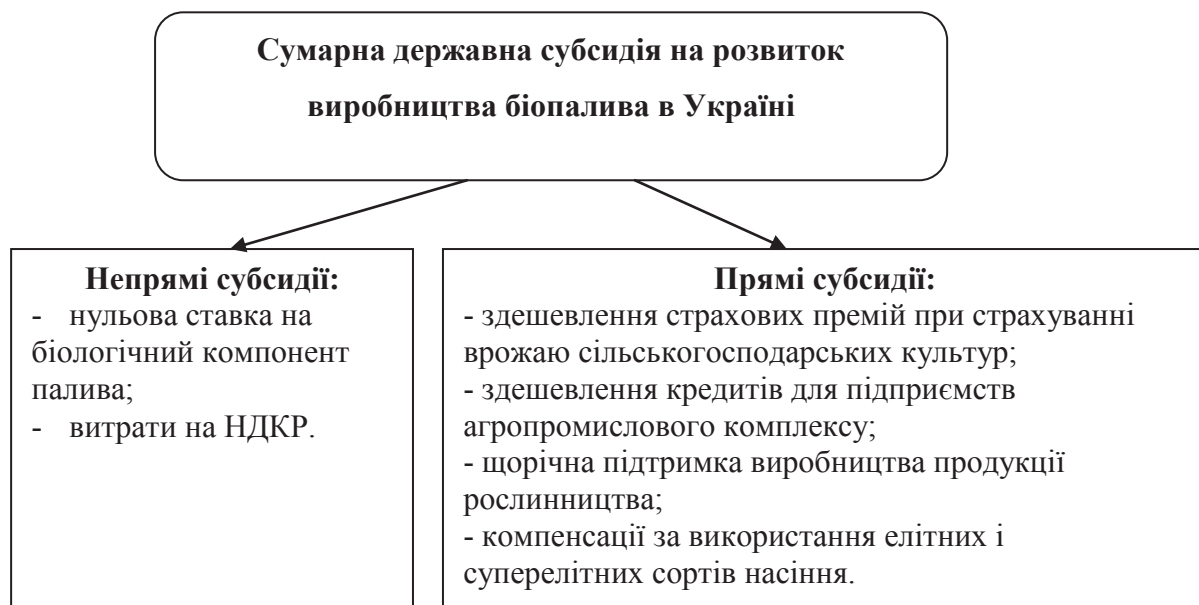

Рис. 1. Складові сумарної державної субсидії на розвиток виробництва біопалива в Україні

Порівняння витрат на біопаливну галузь нашої й інших країн свідчить, що субсидії України на виробництво біодизеля вдвічі менші за відповідні субсидії Китаю та в 20,75 раза – за субсидії Канади. Субсидії на виробництво біоетанолу в Україні майже такі, як у Канаді, проте в 4 рази менші за відповідні субсидії Євросоюзу [11].

У Європі виробництво біопалива давно вже отримало всебічну підтримку з боку урядів і з року в рік заміщує дедалі більшу частку загального споживання первинних енергоносіїв. Європейський Союз виробляє близько 60

% світового обсягу біодизельного палива. В бюджеті Євросоюзу на розвиток біоенергетики передбачено в 2007-2013 роках 2 млрд євро [12].

Отже, і нам потрібно вводити такі економічні умови, щоб виробництво вітчизняного біопалива було вигідним.

Важливі аспекти інституційного розвитку ринку реалізуються через фінансове забезпечення, яке здійснюється за допомогою таких форм, як самофінансування, кредитування і бюджетне фінансування, інвестування, лізинг, страхування.

Перша і основна форма фінансового забезпечення – самофінансування – це ефективне використання власних коштів в процесі господарської діяльності і отримання такого прибутку, який після сплати податкових платежів і зборів, покриття видатків і витрат дасть змогу забезпечити потреби на розширене відтворення. Власний капітал є основою для самофінансування і залежить він від форми власності і може бути приватний, пайовий, акціонерний.

В умовах ринкової економіки кредитування виступає провідною формою фінансового забезпечення і вимагає від господарської діяльності ефективного використання ресурсів.

Бюджетне фінансування, як форма фінансового забезпечення полягає у виділенні державних коштів на безповоротній і безоплатній основі. Основним видом державного фінансування виступають бюджетні асигнування. Тим неприбутковим сферам діяльності які потребують такого фінансування. Тобто це сьогоdnішні витрати, метою яких є одержання майбутніх вигод. У ході реалізації цієї мети інвестиційна діяльність спрямована на вирішення найважливіших завдань розвитку підприємств.

Лізинг, маючи своєю суттю комплекс майнових відносин (операції купівлі-продажу, оренди, кредиту та інвестування), що складаються у зв'язку з передачею елементів основного капіталу у тимчасове користування, також є вагомою складовою фінансового забезпечення.

Безперервний процес суспільного відтворення в разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чиним

законодавством, забезпечується за рахунок грошових фондів, створених в процесі акумуляції фінансових ресурсів при страхуванні.

Кожна з форм має свою особливість застосування. Держава через фінансову політику може впливати на форми фінансового забезпечення.

Фінансове забезпечення передбачає формування та використання фінансових ресурсів підприємств за допомогою оптимізації співвідношення всіх його форм і дає змогу створити такі обсяги фінансових ресурсів господарської діяльності, від яких підприємство мало б змогу функціонувати не тільки безбитково, але і підвищувати ефективність діяльності та зміцнювати економіку країни загалом.

Самофінансування – це форма фінансового забезпечення діяльності підприємства, яка передбачає підвищення ролі власних фінансових ресурсів у формуванні капіталу суб'єкта господарювання. При їх нестачі підприємство вдається або до скорочення своїх витрат, або до збільшення власного капіталу за рахунок емісії цінних паперів чи збільшення прибутку. Самофінансування застосовують підприємницькі структури, які діють на засадах комерційного або господарського розрахунку, а його джерелом є кошти у грошовій формі, що вивільнилися в результаті закінчення окремих циклів кругообороту капіталу.

У період формування ефективно діючої ринкової економіки велика увага приділяється питанням інвестиційного розвитку економіки й, зокрема, фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Вивчення світової та застосування в Україні практики фінансового забезпечення інвестиційної діяльності дозволяють аргументувати об'єктивну необхідність удосконалення та підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Є достатні підстави припустити, що без ґрунтовно розробленого механізму фінансового забезпечення інвестиційного розвитку, заснованого не лише на фундаментальних принципах фінансової науки, а й інноваціях, інвестиціях, інвестиційній діяльності, забезпечити економічну незалежність держави проблематично навіть в умовах проголошення щодо пріоритетності

інвестиційного розвитку. Таке сприйняття послідовно утворює новий погляд на чинники, що забезпечують інвестиційний розвиток, а нові реалії зумовлюють специфічні поняття й підходи та піднімають їх значимість на вищий загальнометодологічний рівень.

Висновки. Фінансове забезпечення полягає у виділенні певної суми фінансових ресурсів на розв'язання окремих завдань фінансової політики господарюючого суб'єкта, що відбувається в певних інституційних умовах. При цьому розрізняють забезпечувальну й регулятивну дію фінансового забезпечення. Забезпечувальна дія проявляється у визначенні джерел фінансування, тобто покритті повсякденних потреб, і характеризує пасивний вплив фінансового забезпечення. Регулятивна дія здійснює вплив через виділення достатніх коштів і через конкретну форму фінансового забезпечення й характеризує його активний вплив. У цілому ж дія фінансового механізму спрямована на реалізацію економічних інтересів учасників фінансових відносин у забезпеченні функціонування біопаливної галузі.

Список використаних джерел

1. Ходжсон Дж. Еволюційна інституціональна економіка як новий мейстрім? [Електронний ресурс] / Дж. Ходжсон // Економічний вестник Ростов. госуд. ун-та. – 2008. Т1. №1. – С. 8-21. – Режим доступу : <http://www.ecsocman.edu.ru>.
2. Васильєва Е. Э. Інституціоналізм як альтернатива неокласическої і марксистської економічної теорії [Електронний ресурс] / Е. Э. Васильєва. – Режим доступу : <http://www.ecsocman.edu.ru>;
3. Веблен Т. Теорія праздного класу [пер. с англ. ; вступ ст. С. Г. Сорокиної]. – М. : Прогресс, 1984. – 367 с. ;
4. Вольчик В. В. Інституціоналізм : вторичність нового міфа? (Возможности и пределы институциональной экономики) [Електронний ресурс] / В. В. Вольчик // Економічний вестник Ростов. госуд. ун-та. – 2003. – Т. 1. – № 1. – С. 127–135. – Режим доступу : <http://www.ecsocman.edu.ru>.

5. Якубенко В. Д. Базисні інститути у трансформаційній економіці: монографія / Якубенко В. Д. – к. : кнеу, 2004. – 252 с.
6. Шпикуляк О.Г. Інституції аграрного ринку / О.Г.Шпикуляк – К.: ННЦ «ІАЕ» УААН, 2009. – 470 с.
7. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2001. – 416 с.
8. Кириленко О.П. Фінанси: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Економічна думка, 1998. – 163 с.
9. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організацій економіки України (проблеми теорії і практики): Монографія. – Львів: Вид. центр Львівського НУ імені Івана Франка, 2002. – С.
10. Олійник Д.С. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. – К., 2003. – 17 с.
11. Трипольська Г.С. Субсидування виробництва та споживання моторного біопалива // Економіка АПК. – 2010. - № 11. – С. 28-33.
12. Васильченко В., Ткаченко О. Перспективи використання біопалива в Україні // Аграрна техніка та обладнання. – 2010. - № 3(12). – С. 52-58.

Summary

The modern features of organization of production ecologically of clean fuel are analyzed in the article. The role of alternative energy is grounded for a national economy. The problems of organization of production are considered on Ukraine ecologically clean fuel. The role of institutes is studied for adaptation of agrarian production to the requirements of innovative economy. Investigational European and world experience of production of biological fuel. The role of public organs is considered during organization of biological fuel. The role of the financial system is analyzed for market of biological fuel creation. Directions production activity of agricultural enterprises are studied at the production of biological fuel. Offered to recommendation on organization of production ecologically of clean fuel on Ukraine. Efficiency of the offered measures is appraised for a domestic economy.

Keywords: *biological fuel, agrarian sector, financial sphere, agricultural enterprises.*